

Jaarverslag Rekenkamercommissie 2011

SAMENSTELLING REKENKAMERCOMMISSIE

Externe voorzitter

Dhr. H. Verdellen

Leden

Dhr. M.E. Geerts (extern lid,
vice-voorzitter)

Mevr. J.C.M. van den Akker (extern lid)

Mevr. W. de Bruin (lid)

Dhr. J.G.U.G. Hoezen (lid)

Dhr. A.F.E. Pieko (lid)

Maart 2012

SECRETARIAAT REKENKAMERCOMMISSIE

Secretaris/onderzoeker

Dhr. A.J. Holman

Adres

Postbus 3434
5902 RK Venlo

Telefoonnummer

077 – 359 6341

E-mail

b.holman@venlo.nl

Website

www.venlo.nl/rekenkamer

Voorwoord

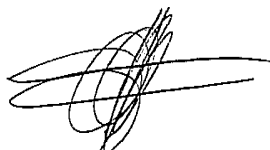
Voor u ligt het jaarverslag 2011 van de rekenkamer van de gemeente Venlo. Het verslag laat zien dat er een drietal onderzoeken zijn uitgevoerd en gepresenteerd. Met het onderzoek naar het reïntegratiebeleid, de quick scan met betrekking tot de gemeentelijke dienstverlening en het onderzoek naar de jaarstukken 2010 hebben wij wederom onze bijdrage geleverd om de gemeenteraad te helpen zijn kaderstellend en controlerend werk te verrichten. Ik spreek mijn dank en waardering uit voor allen die hun medewerking hebben verleend aan deze onderzoeken.

Dank en waardering is ook op zijn plaats voor mijn voorganger. Met ingang van augustus 2011 heb ik het voorzitterschap mogen overnemen van Peter Houtsma, die in de voorgaande zes jaren op een kundige wijze de rekenkamer heeft geleid en heeft gezorgd voor constructieve onderzoeksresultaten. Ook vond een wisseling plaats in de rol van secretaris/onderzoeker. Bert Holman nam het stokje over van Rob Lamberts, die deze rol jaren met verve heeft ingevuld. Ook voor Rob gelden woorden van dank en waardering. Deze personele wisselingen heeft de rekenkamer aangegrepen om zich de vraag te stellen wat de koers voor de komende periode kan zijn. Met de behaalde zegeningen in het verleden als solide basis, is er in samenspraak met de verschillende raadsfracties toegewerkt naar een taakopvatting die ik in december 2011 aan de gemeenteraad heb mogen presenteren. De wens om op te schuiven naar een meer prospectieve rol, met als doel om bij een blijvend onafhankelijke positie nadrukkelijker betrokken te zijn bij de agenda van de gemeenteraad, staat daarbij centraal. Daarbij hoort ook een nieuwe balans tussen uitgebreide terugkijkende onderzoeken op uitvoeringsresultaten van het college en het geven van adviezen en opinies over actuele kwesties. Vanzelfsprekend feitelijk van aard, niet politiek genormeerd. Het is mijn persoonlijke doelstelling om aan deze nieuwe taakopvatting op een nadrukkelijke wijze vorm en inhoud te geven.

Tot slot dank ik mijn collega's van de rekenkamer maar ook de leden van de raad, het college, de griffie en de ambtelijke organisatie voor de aangename samenwerking in het afgelopen jaar.

Voor nadere informatie en een volledig overzicht van onze publicaties in 2011 kunt u terecht op de website van de rekenkamer: www.venlo.nl/rekenkamer

Drs. Hans J.W. Verdellen
Voorzitter

Inhoudsopgave

1	Contouren rekenkamer Venlo.....	1
1.1	Ontstaansgeschiedenis	1
1.2	Missie en doelstellingen	1
1.3	Samenstelling rekenkamercommissie	2
1.4	Reglementen en voorschriften.....	2
1.5	Overleg en afstemming	3
2	Onderzoeken.....	4
2.1	Afgeronde onderzoeken	4
2.1.1	Re-integratiebeleid	4
2.1.2	Quick-scan Dienstverlening.....	5
2.1.3	Onderzoek jaarstukken 2010.....	6
2.2	Lopende onderzoeken.....	6
3	Middelen.....	8
3.1	Bedrijfsvoering.....	8
3.2	Financiële verantwoording 2010.....	8

1 Contouren rekenkamer Venlo

In dit hoofdstuk wordt het functioneren van de rekenkamercommissie Venlo (verder: 'rekenkamer') op hoofdlijnen belicht, alsmede belangrijke wijzigingen die in 2011 van invloed zijn geweest op het functioneren.

1.1 Ontstaansgeschiedenis

Bij besluit van 19 april 2000 heeft de gemeenteraad van Venlo besloten tot de instelling van de gemeentelijke rekenkamer. Op 2 januari 2001 is de Verordening op de gemeentelijke rekenkamer vastgesteld door de raad. Met de benoeming van de leden op 24 oktober 2001 was de oprichting van de lokale rekenkamer Venlo een feit.

Na de vaststelling van de missie en doelstellingen is de rekenkamer in oktober 2002 met haar eerste onderzoek van start gegaan.

Vanaf 2005 is de samenstelling van Venlose rekenkamer fasegewijs doorgewoerd van een 'politieke' commissie met alleen raadsleden tot het huidige 'gemengde' model. Sinds 2006 bestaat de rekenkamer uit drie externe leden (waaronder de voorzitter), drie vaste raadsleden en één plaatsvervangend raadslid. De rekenkamer beschikt over één full-time ambtelijk secretaris/onderzoeker.

In 2009 heeft de rekenkamer een zelfevaluatie gehouden waarin het eigen functioneren van de huidige commissie centraal stond. Naar aanleiding van deze zelfevaluatie is de rekenkamer in 2011 gaan opschuiven naar een natuurlijke adviespartner voor de raad.

1.2 Missie en doelstellingen

De missie van de rekenkamer luidt als volgt:

“De gemeentelijke rekenkamer Venlo wil bijdragen aan het toetsen en verbeteren van de doelmatigheid, de doeltreffendheid en de rechtmatigheid van het door het gemeentebestuur gevoerde beleid en beheer.”

Met haar producten wil de rekenkamer de controlerende en de kaderstellende functie van de gemeenteraad van Venlo versterken. Zij richt zich daarbij in de eerste plaats op het evalueren van het gevoerde beleid. De rekenkamer wil zichtbaar maken hoe publiek geld wordt besteed en of de voorgenomen doelstellingen van de gemeente ook daadwerkelijk worden bereikt.

Concreet wil de rekenkamer Venlo bijdragen aan:

- de doeltreffendheid van beleid en een doelmatige besteding van publieke middelen;
- de kwaliteit van het lokale openbaar bestuur;
- een goed functionerende lokale democratie;
- een transparant gemeentelijk functioneren en publieke verantwoording daarover.

Wil de rekenkamer kunnen oordelen over het effectief, efficiënt en rechtmatig functioneren van de gemeente, dan kan dit alleen op basis van objectief feitenonderzoek. Deze objectiviteit vereist een hoge mate van onafhankelijkheid. De onafhankelijkheid moet goed verzekerd zijn in de formele positie en bevoegdheden van de rekenkamer.

1.3 Samenstelling rekenkamercommissie

In Venlo is gekozen voor een rekenkamerfunctie als bedoeld in artikel 81, lid o van de Gemeentewet.

In verband met het einde van de benoemingsperiode van Peter Houtsma als voorzitter, is met ingang van 7 juli 2011 de heer Hans Verdellen door de raad benoemd. De werving van de nieuwe voorzitter is gedaan in nauw overleg met de raad.

De rekenkamer kende per ultimo 2011 de volgende samenstelling:

Naam	Functie	Benoemingsperiode	Optie tot verlenging
Dhr. H. Verdellen	Externe voorzitter	7/7/2011 – 7/7/2014	ja
Dhr. M. Geerts	Extern lid, vice-voorzitter	27/9/2009 – 27/9/2012	-
Mevr. J. van den Akker	Extern lid	27/9/2009 – 27/9/2012	-
Mevr. W. de Bruin	Raadslid	29/9/2010 – maart 2014	
Dhr. J. Hoezen	Raadslid	24/2/2010 – maart 2014	
Dhr. L. Pieko	Raadslid	24/2/2010 – maart 2014	

1.4 Reglementen en voorschriften

De reglementen en voorschriften van de rekenkamer bestaan uit de door de raad vastgestelde verordening, het reglement van orde en het onderzoeksprotocol.

In de verordening op de gemeentelijke rekenkamerfunctie zijn de formeel-juridische aangelegenheden van de rekenkamer geregeld, waaronder de bevoegdheden en plichten. Vanwege de herindeling heeft de raad op 4 januari 2010 de nieuwe verordening op de rekenkamercommissie vastgesteld.

Het reglement van orde beschrijft de interne werkwijze van de rekenkamer. Aspecten als de wijze van vergaderen, het stemrecht van de leden, de agendering en verslaglegging van de vergaderingen zijn hierin geregeld. Dit reglement heeft de rekenkamer vastgesteld op 9 januari 2007.

In oktober 2007 heeft de rekenkamer haar onderzoeksprotocol vastgesteld. Hierin beschrijven wij de richtlijnen die wij hanteren bij de uitvoering van onze onderzoeken. Het doel van het protocol is om een waarborg te bieden voor de kwaliteit van de onderzoeken en voor een goed verloop van het onderzoeksproces binnen de gemeentelijke organisatie. Daarnaast verschaft het protocol inzicht in de werkwijze van de rekenkamer.

1.5 Overleg en afstemming

De rekenkamer vergadert normaliter één keer per maand op dinsdagavond van 19.00 tot 21.00 uur volgens een vastgesteld schema. In 2011 kwam de rekenkamercommissie in totaal 10 keer in vergadering bijeen. In juli en augustus vonden geen vergaderingen plaats vanwege het zomerreces.

De vergaderingen van de rekenkamer zijn besloten. Van de vergaderingen wordt een beknopt zakelijk verslag gemaakt in de vorm van besluiten en afspraken.

De voorzitter en secretaris voeren tweewekelijks werkoverleg. Op ad hoc basis voeren zij (individueel en/of gezamenlijk) overleg met leden van het college van B&W, de directie, het ambtelijk management en de concerncontroller.

2 Onderzoeken

Wij hebben het afgelopen jaar drie onderzoeksrapporten aan de gemeenteraad uitgebracht, te weten:

- *Onderzoek re-integratiebeleid* (maart 2011). De rekenkamer heeft onderzoek gedaan naar het re-integratiebeleid, waarbij de volgende onderzoeksdoelstelling gebruikt is:

De rekenkamer wil de effectiviteit van het gemeentelijke re-integratiebeleid voor de raad inzichtelijk maken en beoordelen. Met het oog op het leereffect willen wij op basis van dit onderzoek aanbevelingen formuleren voor de verbetering van de doeltreffendheid van het Venlose re-integratiebeleid.

- *Quick-scan Dienstverlening* (april 2011) Onderzoeksdoel hierbij is geweest inzicht te verkrijgen in de kwaliteit van de dienstverlening, om gericht aanbevelingen te kunnen doen aan de raad van de gemeente Venlo: *in hoeverre voldoet de gemeentelijke dienstverlening aan burgers aan wettelijke en andere redelijkerwijs te stellen normen, waaronder de eigen kwaliteitsdoelstellingen van de gemeente?*
- *Onderzoek jaarstukken 2010* (juni 2011), ons jaarlijkse onderzoek naar de kwaliteit van de gemeentelijke programmarekening als sturings- en controle-instrument voor de raad.

In de tweede helft van 2011 zijn we grotendeels bezig geweest met de uitvoering van een onderzoek naar ketensamenwerking binnen het veiligheidsbeleid (publicatie april 2012). In dit hoofdstuk worden de onderzoeksactiviteiten en -resultaten kort toegelicht.

2.1 Afgeronde onderzoeken

2.1.1 Re-integratiebeleid

De hoofdconclusie met betrekking tot centrale vraagstelling van het onderzoek: *Is het re-integratiebeleid van de gemeente Venlo doeltreffend* is de volgende:

Tot 2010 worden **de primaire doelen** gericht op verkleining van het WWB-bestand en uitstroom naar reguliere betaalde arbeid **niet gehaald**.

Met betrekking tot de doelen op het gebied van **maatschappelijke participatie** wordt pas **vanaf 2010** middels stijging/daling op de participatieladder **geregistreerd**. De doeltreffendheid van het beleid kan pas in de komende jaren beoordeeld worden.

Op basis van de resultaten uit het onderzoek heeft de rekenkamer de volgende aanbevelingen aan de raad gedaan:

- **1. Leg een duidelijke relatie tussen doelen en resultaat**

Maak in de verantwoording naar de raad een duidelijke en consequente koppeling tussen de doelen uit de programmabegroting en de behaalde resultaten in de WWB-monitoren. De monitoren zijn een uitstekend middel om de progressie op de gestelde doelen SMART te verantwoorden.

- **2. Koppel in te zetten middelen aan concrete doelen**

Om een goede afweging te kunnen maken of de ingezette re-integratie-instrumenten ook doelmatig en effectief zijn, is het aan te bevelen om ook de gemaakte kosten per instrument en per cliënt vast te leggen. In het cliënt volgsysteem worden de te bereiken doelen met betrekking tot de maatschappelijke participatie (stijging op de participatieladder) vastgelegd. Indien hier ook budgetten en financiële kosten per instrument in worden vastgelegd, is sturing op doelmatigheid en efficiëntie van de ingezette middelen eenvoudig te realiseren.

Tevens beveelt de Rekenkamer aan om zeker in de eerste jaren ook de intern gemaakte directe uren per cliënt te registreren.

Er wordt momenteel intern discussie gevoerd over wat de afdeling cq. de coaches zelf doen, versus uitbesteden aan externe re-integratiebedrijven. Om de effecten en resultaten hiervan goed te kunnen beoordelen is een vorm van urenregistratie noodzakelijk.

Een bijkomend voordeel van urenregistratie is, dat een interne beoordeling van de *caseload* beter mogelijk gemaakt wordt.

- **3. Werk beleidsmatig de gevolgen van de nieuwe manier van aanbesteden uit**

Op zich vindt de rekenkamer het leggen van verantwoordelijkheid zo laag mogelijk in de organisatie begrijpelijk. Buiten de vele voordelen die deze werkwijze heeft, brengt dit wel beheersrisico's met zich mee die verder uitgewerkt moeten worden.

De rekenkamer concludeert dat er nadrukkelijk een verschuiving in beleid is van louter sturing op inzet naar reguliere arbeid, naar het weerbaar maken van het WWB bestand. Ook dit brengt echter risico's met betrekking tot het doelmatig en effectief inzetten van middelen met zich mee. Het is aan te bevelen de inzet van middelen en re-integratie instrumenten te kunnen toetsen aan taakstellende budgetten per instrument en per doelgroep.

- **4. Kwaliteitsborging van intake en diagnose**

Nu veel taken intern opgepakt worden, verdient kwaliteitsborging extra aandacht. Om de uniformiteit en kwaliteit van de intake en diagnose te waarborgen, zou het te overwegen zijn om de interne organisatie van WIZ op dit front te certificeren, (bijvoorbeeld op basis van ISO 9001 of het keurmerk van "Blik op Werk").

2.1.2 Quick-scan Dienstverlening

Hoofdconclusie uit het rapport

De gemeente voldoet in globale zin aan de wettelijke eisen en de eigen kwaliteitsdoelstellingen in haar dienstverlening richting de burger. In de cijfers over het jaar 2009 heeft de rekenkamer geen grote afwijkingen geconstateerd. Over 2010 is het merendeel van de gegevens (nog) niet beschikbaar.

Op basis van het onderzoek heeft de rekenkamer een viertal aanbevelingen geformuleerd:

1. Faseer de geplande verbeteringen op een haalbare manier.

De gemeente Venlo is nog volop bezig met de verbetering van de dienstverlening. De ambitie om in 2011 fase 3 van Antwoord© te bereiken is hoog, zeker gezien het feit dat de frontoffice in 2009 31% en in 2010 44% van de binnenkomende telefoongesprekken direct afhandelt (waar Antwoord© 80% stelt). Om de ambities in 2011 te realiseren, moet de gemeente de geplande verbeteringen goed plannen. De raad moet tijdig op de hoogte gesteld worden als blijkt dat deze ambitie niet haalbaar is.

2. Geef bij de implementatie van het registratiesysteem(CRM) aandacht aan de managementinformatie. Op dit moment bestaat geen registratiesysteem dat volledig inzicht biedt in hoe de gemeente presteert op het gebied van haar dienstverlening. Informatie is slechts beperkt beschikbaar op management niveau, waardoor de mogelijkheid tot (bij)sturen ook beperkt is. Dit moet naar de mening van de rekenkamer verbeterd worden.

3. Alle servicenormen in het Kwaliteitshandvest moeten concreet en meetbaar worden geformuleerd. Voor iedere servicenorm moet een adequate toetsingsmogelijkheid vastgesteld worden. Een klanttevredenheidsonderzoek is niet het adequate middel om feitelijke informatie te achterhalen.

4. Breng op het punt van de klachtenafhandeling de servicenormen in overeenstemming met de wettelijke eisen.

2.1.3 Onderzoek jaarstukken 2010

Om te voorkomen dat de rekenkamer bij een uitputtend onderzoek van de jaarstukken een herhaling van zetten zal doen in haar aanbevelingen, heeft de rekenkamer zich dit jaar beperkt tot een notitie aan de raad, waarbij een aantal aspecten extra belicht worden, te weten:

- De bestuurlijke herkenbaarheid
- De ontwikkeling van het weerstandsvermogen
- Rekening 2010 in een half uur
- Verslag bevindingen accountant

2.2 Lopende onderzoeken

Een groot deel van 2011 is besteed aan het themaonderzoek veiligheidsbeleid. Het beleidsterrein veiligheid is breed. Derhalve heeft de rekenkamer de keuze gemaakt om de ketensamenwerking nader te onderzoeken, waarbij de rekenkamer zich gericht heeft op de effectiviteit van de ketensamenwerking en dan met name het Veiligheidshuis Noord-Limburg in relatie tot de ontwikkeling en effectiviteit van de inzet van straatcoaches(vanuit V&H) en jeugdregisseurs (vanuit MO)

De volgende onderzoeksdoelstelling is hierbij gebruikt: ·

De rekenkamer wil de effectiviteit van de ketensamenwerking binnen het gemeentelijke veiligheidsbeleid voor de raad inzichtelijk maken en beoordelen. Bij de beoordeling van de

effectiviteit wil de rekenkamer nadrukkelijk de veiligheidsbeleving van de burgers in de wijk betrekken.

Met het oog op het leereffect willen wij op basis van dit onderzoek aanbevelingen formuleren voor de verbetering van de doeltreffendheid van het Venlose veiligheidsbeleid.

De geplande publicatiedatum is april 2012.

Eind 2011 is de rekenkamer in overleg met de raadsfracties invulling gaan geven aan een andere rol. Met name wil de rekenkamer meer gaan aansluiten op de actualiteit, door ook vooruitkijkend de raad te gaan ondersteunen. Als eerste onderzoek in een nieuwe stijl zal in maart 2012 een raadsnotitie uitgebracht worden over de decentralisatie van de rijksoverheidstaken naar de gemeente.

3 Middelen

3.1 Bedrijfsvoering

De rekenkamer beschikt over één full-time ambtelijk secretaris/onderzoeker. De hoofdtaken van de secretaris/onderzoeker zijn in drie categorieën onderverdeeld, te weten: onderzoek, beleidsadviesing en secretariaat. Dhr. B. Holman (projectdirecteur gemeente Venlo) is sinds maart 2011 gedetacheerd als onderzoeker/secretaris van de rekenkamer. De ambtelijk secretaris/onderzoeker is om organisatorisch-technische redenen ondergebracht bij de raadsgriffie van de gemeente Venlo. Om deze reden neemt de secretaris ook deel aan de diverse overlegsituaties van de griffie.

Het secretariaat is gehuisvest in gebouw A van het voormalige Kazerneterrein, kamer 1.29, aan de Garnizoenweg 3 in Venlo-Blerick. Het betreft een tijdelijke huisvesting tot het moment dat de nieuwbouw van het stadskantoor gerealiseerd is (beoogde oplevering 2014).

De rekenkamer beheert een eigen subpagina op de website van de gemeente Venlo: www.venlo.nl/rekenkamer. Naast algemene informatie, actualiteiten en het vergaderschema worden op deze pagina de onderzoeksrapporten en jaarverslagen van de rekenkamer geplaatst.

3.2 Financiële verantwoording 2011

In de begroting 2011 is voor de rekenkamer een (structureel) budget opgenomen van bijna 25.000,- (exclusief personeelskosten en btw). Dit bedrag bestaat uit het budget van de rekenkamer Venlo. Het budget van voormalige rekenkamer Arcen en Velden is bij de fusie toegevoegd aan het budget van de rekenkamer (8345 euro). Dit is ook als zodanig over 2010 aan raad in het jaarverslag van de rekenkamer verantwoord. In 2011 is de toevoeging van 8.345 euro abusievelijk niet opgenomen in de begroting van de nieuwe gemeente Venlo. In de Prorap 2012 wordt de raad gevraagd om dit voor de jaren 2012 en verder te corrigeren.

De werkelijke kosten over 2011 zijn met € 24.768 binnen het budget gebleven. Voor een nadere onderbouwing van de uitgaven en de verschillen ten opzichte van de begroting verwijzen wij naar de toelichting onder de tabel.

Onderstaand is een gespecificeerd overzicht van het budget en de kosten opgenomen.

Begroting en rekening 2011	Begroot	Werkelijk	Verschil
Onderzoekskosten	5.242	1.268	3.974
Vergoedingen	15.726	20.803	-5.077
Opleiding en ontwikkeling	2.936	1.311	1.625
Algemene kosten	1.057	1403	-346
Totaal	24.961	24.786	175

Toelichting

De werkelijke uitgaven en de belangrijkste verschillen tussen begroting en werkelijkheid worden hieronder kort toegelicht.

Onderzoekskosten

Op deze post zijn de drukkosten geboekt van de uitgebrachte onderzoeksrapporten en publicaties.

Vergoedingen

De vergoeding van de externe voorzitter en de twee externe leden was in 2011 hoger dan geraamd. Dit heeft voornamelijk te maken met de selectieprocedure van een nieuwe voorzitter, de uitwerking van de vernieuwde werkwijze van de rekenkamer (o.a. een rondgang langs alle fracties en het bestuur) en de frequentie van de bijeenkomsten van begeleidingscommissies bij onderzoeken. Hier tegenover staat dat er geen kosten voor extern onderzoek zijn gemaakt.

Deskundigheidsbevordering

De kosten van het bezoek aan het jaarcongres van de NVRR door een delegatie van de rekenkamer valt onder deze kostenpost.

Algemene kosten

Onder deze categorie worden de kosten geboekt van contributies (o.a. lidmaatschap van de NVRR), vergaderingen en representatie. Verder zijn op deze post de uitgaven rondom het afscheid van de externe voorzitter en secretaris geboekt.